

Становище

от проф. дпн Румен Иванов Стаматов –

Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научната степен

„доктор”

в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки;
професионално направление 3.2. Психология
докторска програма: „Обща психология“

автор Малка Милер

тема: „ПСИХОДРАМАТИЧНИЯТ ТЕРАПЕВТИЧЕН ЕФЕКТ НА ДОБРИТЕ ДЕЯНИЯ ПО
ВРЕМЕ НА ПАСХА“ с научни ръководители доц. д-р Павлина Дамянова
доц. д-р Ивайло Лазаров

1.Общо описание на представените материали

По избор на научното жури съм определен за негов член по процедурата за защита на дисертационен труд на тема „ПСИХОДРАМАТИЧНИЯТ ТЕРАПЕВТИЧЕН ЕФЕКТ НА ДОБРИТЕ ДЕЯНИЯ ПО ВРЕМЕ НА ПАСХА“ за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторска програма: Обща психология. Автор на дисертационния труд е Малка Милер – докторант към катедра „Психология“ във ВСУ „Черноризец Храбър“. Представеният от Малка Милер комплект материали е в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър“. Включва дисертационен труд, автореферат и приложени публикации.

2. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи.

Осмислянето на терапевтичните процеси и търсенето на позитивните ефекти от тяхното прилагане при справянето с различните проблеми е несъмнено с теоритична и практическа актуалност. Представеното дисертационно изследване е посветено на изследването на, психотерапевтичният и психодраматичният ефект в празничните обичаи, с акцент върху Пасхата. С това се очертана и оригиналността на изследването, изразен в опита да се проследят влиянията на ритуалите и религиозните празници в съответствие с писмените правила на Свещените текстове върху вътрешния свят и възможностите да се осмислят като терапевтичен процес, обвързан с различни терапевтични послания и действия. С това изследователските търсения се съсредоточават в паралелите между психодраматичната психологическа теория и концептуализацията на практическите заповеди като цяло, и тези на Пасхата в частност.

3. Познаване на проблема

Представеното изследване е теоретично и е основано на херменевтичния подход и анализа на различните текстове, в терапевтичен контекст и с психодраматично внушение. Връзката между живота и разказа съставлява херменевтичен кръг: разказът се основава на ранно разбиране на живота и го променя към по-развито и цялостно схващане. Представяйки обобщено гледната точка на конструктивистката рамка от позицията на която са изградени анализите, авторът на изследването приема, че „разказите и текстовете казват нещо за смисъла на живота и дори повече от това. Чрез тях израстваме и достигаем до по-дълбоко разбиране на нашата същност“.

Основните конструкции, които са обект на анализ са: празниците и ритуалите и конкретно Пасхата и историите свързани с този празник, и основните концепти разкриващи психодрамата като терапевтична интервенция.

Представените анализи са изключително задълбочени и основани на позоваванията на различни автори, представящи същността на психодрамата като метод на лечение, който е съсредоточен върху вътрешната реалност, позволяващ да се изведат отдавна заровените ситуации на повърхността, чрез споделянето, подкрепата и приемането, което позволява завръщането към едно по-добро вътрешно състояние.

Херменевтичният подход към представяне на пасхата и историите, които се споделят е изключително оригинален и очертава вътрешните приближения с терапевтичния процес, което определено е принос за разширяване на разбиранията върху възможностите на празниците и ритуалите да придобият терапевтичен смисъл и обогатят самия терапевтичен процес.

Коректността на анализите се открива в предварително очертана методологична рамка и херменевтичният подход, който задава и движението на работата с текстовете, както и обосноваването на отдръпването от позитивисткия подход. По този начин изследването е с добра вътрешна свързаност.

4. Методика на изследването

Вече отбелязах, че изследването е теоретично основано на херменевтичния подход. Обект на анализ са различните текстове, с акцент върху тяхната коректна интерпретация, като се следва установената традиция. Така чрез реконструиране на смисъла в самите текстове се проследяват вътрешните паралели и възможности за осмисляне на различните активности и текстове в терапевтичен контекст

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем 281 страници в основния текст, който включва 1 графика и 1 таблица. Структурата включва увод като въведение в изследователската тема, четири глави, заключение и литература. Библиографията е със 60 заглавия.

Самото изследване е структурирано в две части: Първата е посветена на празниците и ритуалите в еврейската култура и традиция като е наблегнато върху Пасхата и реконструирането на техния смисъл в контекста на терапиите. Втората е посветена на психодрамата като терапевтичен метод. По този начин са открити двете тематичните области, в които се разгръщат самите теоретични анализи

6. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Приносите на Малка Милер са съдържателно обобщени и отговарят на проведеното изследване. Като цяло бих искал да отбележа следните положителни моменти:

- представено е оригинално разбиране на изследвания проблем в културен и религиозен аспект и са посочени съответствия между психологическите и психодраматичните концепции от миналия век и концепциите, които еврейските мъдреци са използвали през вековете;

- очертани са връзки между религиозния свят и психологическия свят;

- очертани са линии на свързване на различните поколения (деца и родители) чрез посочване на значението на ценностите, което е условие за подобряване на самите взаимодействия;

- очертани са възможности за създаване на връзки между различни култури и нации в контекста на психологическото и психодраматично тълкуване на религиозната обредност.

7. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите на темата на дисертационния труд са под формата на статии и доклади и отговарят на изискванията. Статиите и докладите са 5 и са публикувани в научни списания.

8. Лично участие на докторанта

Малка Милер е била редовна докторантка към катедра „Психология“. Реализирала е самостоятелно цялото дисертационно изследване. Текстът, получените резултати и приноси са нейно лично дело.

9. Автореферат

Авторефератът съдържа основните постановки в дисертационния труд, резултатите и техния анализ. Считаю, че е адекватен на дисертационния труд и обективно отразява теоретичните анализи и основните резултати, представени в съдържанието на изследването.

10. Препоръки за бъдещо използване

Бих препоръчал изследването да се издаде като самостоятелна монография, което е и желанието на автора.

Заклучение

Дисертационният труд показва, че докторантката Малка Милер, притежава задълбочени познания по темата. Смятам, че кандидатката отговоря на условията и реда за присъждане на образователната и научната степен „доктор“ по Закона за развитие на академичния състав в Република България, ППЗРАС, Правилника за развитие на академичния състав на ВСУ. След изтъкнатите аргументи, както и на цялостната положителна оценка за извършеното дисертационно изследване, предлагам на научното жури да гласува положително и да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Малка Милер, за което давам и своя утвърдителен вот.

09 10 2023 г.

Идготвил становището:

/проф. Румен Стаматов/